

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ В РЕАЛІЗАЦІЇ "УКРАЇНСЬКОГО ПРОРИВУ"

БУБЕНКО І.В., ПАНТЕЛЄЄВ М.С.
Українська інженерно-педагогічна академія

Проаналізовано проблеми розвитку освіти у контексті інтенсивного входження України до європейського освітнього простору

Проблема ефективності підготовки сучасних фахівців є актуальною й пов'язана з основними тенденціями розвитку світової спільноти, сучасним станом освіти в Україні, а також стратегією її реформування.

Розвиток освіти, відповідний потребам суспільства, пов'язаний з розвитком економіки й науки, прискоренням темпів розвитку інформатизації, глобалізацією проблем теоретичного, практичного, політичного і соціального значення, що вимагає від професіонала співробітництва у світовому масштабі. З іншого боку, освіта й наука є стратегічним резервом розвитку суспільства, держави й національної духовної культури, потужним фактором розвитку економіки.

Наукове прогнозування й реформування освіти потребує солідарної участі держави, бізнесу й усієї громади з метою забезпечення якісної освіти та її інтеграції у світовий науковий процес і європейський освітній простір, приєднання до Лісабонської й Болонської конвенцій.

Освіта прямо пов'язана з конкурентоспроможністю продукції [1]. Знання, професійна підготовка та практичний досвід є людським капіталом, часткою виробничого капіталу підприємства [2]. Освіта та

професійне навчання є тим фактором, який забезпечує конкурентоспроможність працівника на ринку праці [3]. Неадекватність системи освіти і професійного навчання вимогам сучасного ринку праці призводить до неефективної зайнятості й безробіття, зростанню рівня бідності, міграції населення тощо [4]. Тому проблема підвищення якості освіти на основі інноваційних підходів до підвищення кваліфікації робочої сили до рівня євростандартів є важливим напрямом покращення ситуації на ринку праці і на ринку освітніх послуг, підвищення конкурентоспроможності робочої сили та переходу економіки на інноваційно-інвестиційний шлях розвитку, а значить і підвищення рівня життя населення.

У ринкових умовах має бути реалізована концепція кумулятивного росту чисельності тих, що навчаються, й оновлення знань упродовж усього життя, набуття горизонтальної компетентності, що потребує реалізації стратегії інтелектуалізації праці. Тому формування трудового потенціалу населення слід здійснювати як інноваційну діяльність, враховуючи реалії ринку праці та шукаючи інноваційні технології навчання, що забезпечують потрібну його якість.

"Український прорив" в освітній справі може відбутися за наявності відповідних умов - достатньої кількості освічених людей і якості навчання, нарощування інтелектуального потенціалу суспільства. Але хоча в Україні на 46 млн населення аж 904 ВНЗ, у тому числі 351 діючий ВНЗ - це університети, академії, інститути, консерваторії (з них 236 ВНЗ державної та комунальної власності), решта - коледжі, технікуми та училища. Це при тому, що в США університетів - 160, Великій Британії - 96, Франції - 78, Італії - 65, Іспанії - 47, Польщі - 11. Багато філій і навчальних центрів є типовими для приватних закладів. Рейтинг 200 ВНЗ України III-IV рівнів акредитації за 2007 р. показав, що лише 20 ВНЗ мають належний рівень навчання [5].

Трудова міграція з України нараховує близько 8 млн осіб, але лише 10% мають місцевий дозвіл на працевлаштування, лише 30% з українців хочуть повернутися, хоча мають сім'ї та знаходяться в репродуктивному віці. Заклади державної форми власності підпорядковані 26 міністерствам і відомствам, середня кількість студентів 6,6 тис. осіб і нижче, відокремлених структурних підрозділів зареєстровано 1005 [5]. Тому, по-перше, науково-освітня галузь має впорядковувати мережу ВНЗ щодо потреб держави у фахівцях із вищою та середньою освітою, скоротити чисельність регіональних університетів, сконцентрувавши в них високий науковий, педагогічний, виховний, і методичний потенціал. Підвищення конкурентоспроможності української освіти й науки можливе за умови системних змін, пов'язаних із розширенням демократичних засад їх функціонування, підвищення громадської підтримки, прозорості і відкритості при формуванні контингенту та бюджету, автономії ВНЗ і академічних свобод, урізноманітнення джерел фінансування. Відкритість систем до міжнародних інформаційних технологій, співробітництва в науковому й освітньому просторі потребує запровадження централізації управління ВНЗ з боку МОНУ, ступеневої освітньої структури підготовки нового більш скороченого переліку напрямів спеціальностей (146 діючих) з урахуванням досвіду європейських країн, прийнятною до потреб ринку праці й прозорою для реалізації стратегії навчання та підвищення кваліфікації впродовж усього життя.

По-друге, треба підвищити регуляторний ресурс чинного законодавства, ліквідувавши неоднозначність освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки фахівців, надання науково-технічних, обслуговуючих і господарських платних послуг іншим організаціям, цілеспрямованого фінансового забезпечення науково-технологічної політики держави відповідно до національних інтересів і світових стандартів. Визначення пріоритетних, напрямів технологічного розвитку держави, реальний внесок науковців і освітян в їх реалізацію мають стати критерієм оцінки результатів наукової діяльності атестації наукових кадрів. Створення умов для підвищення соціального статусу викладача, вихователя, науковця на основі нової партнерської моделі взаємодії держави з науково-освітніми установами для вироблення політики розвитку, формування наукового середовища, фінансування наукових проєктів, освіти та інновацій.

По-третє, чітко цілеспрямованою й послідовно має бути виховна націєтворча роль української освіти й мовної стратегії, необхідність еволюції етносу й природного середовища, зменшення інтелектуальних і демографічних утрат, зняття соціальної напруги.

У-четвертих застосування інноваційних технологій навчання, зокрема тих, що впроваджуються в американській вищій освіті - перехід до сучасних систем дистанційного онлайн-навчання для працюючих студентів, віртуальних аудиторій, електронних підручників з динамічним оновленням інформації як шлях до глобалізації вищої освіти. Інтерактивні інтегровані системи навчання у невеликих групах дозволяють оволодіти мистецтвом ведення дискусій, нарад, презентацій і підготуватися до праці у провідних галузях і фірмах.

Друга вже освіта з синхронним закінченням двох програм навчання, як наочного, так і дистанційного, як у вітчизняних, так і закордонних ВНЗ, в іноземних факультетах-сателітах, у різних регіонах світу для проведення наукових досліджень, стажування, оволодіння мовою, визначення викладацького арсеналу з проходженням тренінгу [6]. Збір матеріалів для написання наукових робіт, засвоєння практичних аспектів комерсyalізації наукових досягнень, трансферу технологій, маркетингу нанотехнологій, лідершинству в управлінні корпораціями, оволодіння західною корпоративною культурою є необхідними умовами ефективності інтеграції України у глобальний освітній простір.

Література

1. Грейс Дж., О'Делл, К. Американский менеджмент на пороге XXI века. - М.: Дело, 1991. - 253 с.
2. Грішнова О. Проблеми ринкової трансформації освіти та професійної підготовки // Україна: аспекти праці, 1998.-№ 1.-С.26-28.

3. Семикіна М. Конкурентоспроможність працівника та ціна робочої сили на ринку праці // Україна: аспекти праці, 1999. - № 6. - С.8- 11.
4. Лібанова Е. Легалізація зайнятості та подолання бідності // Праця і зарплата. - 2006. - № 4. - С.4- 5.
5. Сердюк В.Р., Заюков І.В. Сучасні підходи до професійної підготовки економічно активного населення як складової інноваційного розвитку економіки України: Монографія. - Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2007. - 177 с.
6. Генин В.Е. Современные инновационные тенденции в высшем образовании США // Вестник Московского университета. Серия 20. Педагогическое образование. - 2008. - № 2. - С.34- 39.